

Social acceleration, resonans og det gode (arbejds)liv

Fra tid til anden bryder teorier ud af universitetsverdens tykke mure og siver ind i den offentlige debat. Når det sker, er det ofte fordi teorien sætter ord på en fornemmelse, som mange går rundt med i forvejen, men ikke har været istand til at formulere. Et af de klareste eksempler på dette, er den tyske sociolog Hartmut Rosa, der i de senere år er blevet kendt for sin diagnose af "*accelerationssamfundet*" og teorien om "*resonans*". I oplægget vil jeg præsentere disse to begreber og diskutere hvad de kan lære os om trivsel og det gode (arbejds)liv med afsæt i min egen forskning.

Social acceleration handler om, hvordan tempoet i det moderne samfund synes at stige konstant: ikke bare arbejdet, men også vores fritid, søvn, vores forhold til andre, eller politiske processer, udspiller sig i et konstant accelererende tempo. Vi gør og oplever flere ting på kortere tid end tidligere. Det forhøjede tempo bidrager til en række udfordringer i samfundet, fra stress og udbrændthed til klimakrise og vaklende demokratier.

I arbejdslivet forbinder vi ofte vores trivsel med, om vi har nok "ressourcer", såsom løn, anerkendelse, eller gode relationer. Jagten på disse ressourcer kan komme til at overskygge selve trivslen. Det kan fx ses når folk bliver spurgt til deres trivsel, og de svarer: "Jeg får en god løn, jeg har mulighed for at udvikle mig faligt, varierede opgaver, søde kolleger etc. – så det må betyde at jeg trives". Men ressourcer er genstand for social sammenligning - og dermed får de deres værdi fra, om vi har mere eller mindre af dem, end andre har. Og vi er nødt til hele tiden at få flere, hvis vi vil holde os foran.

Som en modgift foreslår Rosa begrebet resonans. Resonans opstår, når verden påvirker os som mennesker, og vi lader os bevæge i takt med de svingninger, vi møder i den. Det er en følelse af, at verden rører eller svarer os, samtidig med at vi også kan række ud og røre den. Vi kender resonans fra kærlighedslivet, familielivet, venskaber, eller fx musik og kunst – men vi kan også føle resonans i og gennem vores arbejde. Istedet for at blive et spørgsmål om ressourcer, kan man forstå trivsel som et spørgsmål om vores relation til verden omkring os.

Kort CV:

Erik Mygind du Plessis er lektor ved institut for Organisation på Copenhagen Business School. Han forsker i magt, kritik og subjektivitet i arbejdslivet og har i en årrække beskæftiget sig med Hartmut Rosas teorier.